

Exam. Code: 0004
Sub. Code: 0336

2071

B.A./B.Sc. (General) Fourth Semester
Public Administration
Paper: Financial Administration (with special reference to India)
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 90

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting one question from each Unit.

x-x-x

I. Attempt any nine of the following in 25-30 words each:-

- a) What do you mean by finance?
- b) Define budget.
- c) Write two principles of budgeting.
- d) What is appropriation bill?
- e) Give two sources of finance of Union Government.
- f) Write the composition of Union Finance Commission.
- g) Define Propriety Audit.
- h) What is Article 148?
- i) Explain the concept of Public Debt.
- j) Two functions of Public Accounts Committee
- k) Write the composition of Estimates Committee.
- l) What is a Money Bill? (9×2)

UNIT - I

- II. Discuss the method of preparation and enactment of the budget. (18)
- III. What is public finance? Discuss the scope and significance of Public Financial Administration in India. (18)

UNIT - II

- IV. Describe the composition and functions of Union Finance Commission. (18)
- V. Write an essay on Centre- State Financial Relations. (18)

UNIT - III

- VI. Explain the concept and objectives of audit. Give its various types. (18)
- VII. Critically evaluate the functions and role of C&AG of India. (18)

UNIT - IV

- VIII. Describe the composition, functions and role of Estimates Committee. (18)
- IX. How does legislature exercise control over finances? Write with special reference to parliamentary committees. (18)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿੰਨੀ ਪਾँਚੁ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ ਕੇ ਉਤਰ ਦੇ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਸੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

**_*_

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿੰਨੀ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ (ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ) ਕਾ ਉਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦੋਂ ਮੇਂ ਦੀਯੋ:-
 - (ਕ) ਵਿਠ ਸੇ ਆਪ ਕਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈ?
 - (ਖ) ਬਜਟ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ।
 - (ਗ) ਬਜਟ ਕੇ ਦੋ ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਲਿਖਿਏ।
 - (ਘ) ਵਿਨਿਯੋਗ ਵਿਭੇਯਕ ਕਯਾ ਹੈ?
 - (ਙ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਵਿਠ ਕੇ ਦੋ ਸੋਤ ਦੀਯੋ।
 - (ਚ) ਕੇਂਦਰੀਯ ਵਿਠ ਆਯੋਗ ਕੀ ਸੰਰਚਨਾ ਲਿਖਿਏ।
 - (ਛ) ਔਚਿਤ੍ਯ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਾ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ।
 - (ਜ) ਅਨੁਛੇਦ ੧੪੮ ਕਯਾ ਹੈ?
 - (ਝ) ਲੋਕ ਘਣ ਕੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕੀਯੋ।
 - (ਞ) ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਸਮਿਤਿ ਕੇ ਦੋ ਕਾਰਯ
 - (ਟ) ਪ੍ਰਾਕਕਲਨ ਸਮਿਤਿ ਕੀ ਸੰਰਚਨਾ ਲਿਖਿਏ।
 - (ਠ) ਧਨ ਵਿਭੇਯਕ ਕਯਾ ਹੈ?

ਭਾਗ-1

2. ਬਜਟ ਤੈਯਾਰ ਕਰਨੇ ਔਰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨੇ ਕੀ ਵਿਧਿ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਯੋ।
3. ਲੋਕ ਵਿਠ ਕਯਾ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਲੋਕ ਵਿਠੀਯ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੇ ਕਾਰਯਕੇਤਰ ਔਰ ਸਹਤ੍ਵ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਯੋ।

ਭਾਗ-2

4. ਕੇਂਦਰੀਯ ਵਿਠ ਆਯੋਗ ਕੀ ਸੰਰਚਨਾ ਔਰ ਕਾਰਯੋ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਯੋ।
5. ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜਯ ਵਿਠੀਯ ਸੰਬੰਧੋਂ ਪਰ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖਿਏ।

ਭਾਗ-3

6. ਲੇਖਾਪਰੀਖਾ ਕੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਔਰ ਉਦੇਸ਼ਯੋਂ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੋ। ਇਸਕੇ ਵਿਭਿਨ ਪ੍ਰਕਾਰੋਂ ਕਾ ਉਲੇਖ ਕੀਯੋ।
7. ਭਾਰਤ ਕੇ ਨਿਯੰਤਰਕ ਏਵੰ ਸਹਾਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਕੇ ਕਾਰਯੋ ਔਰ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੂਲਯਾਂਕਨ ਕੀਯੋ।

ਭਾਗ-4

8. ਪ੍ਰਾਕਕਲਨ ਸਮਿਤਿ ਕੀ ਸੰਰਚਨਾ, ਕਾਰਯੋ ਔਰ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਯੋ।
9. ਸੰਸਦੀਯ ਸਮਿਤਿਯੋਂ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਮੇਂ ਲਿਖਿਏ। ਵਿਧਾਯਿਕਾ ਵਿਠ ਪਰ ਨਿਯੰਤਰਨ ਕੈਸੇ ਕਰਤੀ ਹੈ?

**_*_

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

**_*_

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਹਰ ਇਕ) ਦੇ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-
 - (ੳ) ਵਿੱਤ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
 - (ਅ) ਬਜਟ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
 - (ੲ) ਬਜਟ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋ ਸਿਧਾਂਤ ਲਿਖੋ।
 - (ਸ) ਵਿਨਯੋਗ ਬਿੱਲ ਕੀ ਹੈ?
 - (ਹ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਦੇ ਦੋ ਸੋਮੇ ਦੱਸੋ।
 - (ਕ) ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਲਿਖੋ।
 - (ਖ) ਉਚਤੱਤਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
 - (ਗ) ਅਨੁਛੇਦ 148 ਕੀ ਹੈ?
 - (ਘ) ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 - (ਙ) ਜਨਤਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜ
 - (ਚ) ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਲਿਖੋ
 - (ਛ) ਧਨ ਬਿਲ ਕੀ ਹੈ?

ਭਾਗ-1

2. ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. ਲੋਕ ਵਿੱਤ ਕੀ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

4. ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਆਯੋਗ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
5. ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਵਿੱਤੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-3

6. ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ।
7. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀ ਐਂਡ ਏ ਜੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

8. ਅਨੁਮਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
9. ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ?

**_*_